

FIATAL MŰSZAKIAK TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKA XVII.

Kolozsvár, 2012. március 22–23.

A VELENCEI MAGYAR PAVILON / 12. VELENCEI ÉPÍTÉSZETI BIENNÁLE MAGYAR PAVILONJA / VONAL

HORVÁTH Magdolna, KÓSA Balázs, TURI Tamás

Abstract

The Biennale held in Venice is an all-round art festival renowned throughout the world. Though Hungary was always a participant of the Venice International Art Exhibition which was first held in 1895, the country didn't have its own exhibition building/pavilion until 1909. To acknowledge the successful participation in the first few years, Venice offered a free parcel in Giardini for Hungary to build its own gallery. The Hungarian Pavilion in Venice kept its original secessionist appearance, but the modern exhibition rooms that year by year house contemporary Hungarian graphic artists and architects meet the expectations of our times. On the 2010 Venice Biennale of Architecture '...The purpose of the exhibition in the Hungarian Pavilion is to lead the guests back to the foundation of both architecture and the wonders of human existence, the line.'

Key words:

Venice Biennale of Architecture, Hungarian Pavilion, line, drawing, design, sketch

Összefoglalás

Velence városában rendezett Velencei Biennále sokoldalú művészeti fesztivál, a világ egyik legelismertebb, legrangosabb kulturális eseménye. Az 1895-ben elindított Velencei Nemzetközi Képzőművészeti Kiállításon Magyarország a kezdetektől fogva részt vett, de önálló kiállítási épülete, saját pavilonja 1909-ig nem volt. Az első években a sikeres magyar szereplés hatására, elismerésként Velence felajánlott egy ingyenes telket Magyarország számára a Giardiniben, a biennále területén, egy önálló műcsarnok létesítésére. Velencében a Magyar Pavilon eredeti szecessziós külső formájában, de a kor elvárásainak megfelelő modern kialakítású kiállítóterekkel ad évről-évre otthont a kortárs magyar képzőművészetnek és építészetnek. A 2010. évi Velencei Építészeti Biennálén „..... A Magyar Pavilonban megjelenő kiállítás célja, hogy visszavezze a látogatót az építészet és az emberi létezés alapélményéhez, a vonalhoz.”

Kulcsszavak:

Velencei Építészeti Biennále, Magyar Pavilon, vonal, rajz, építészeti rajz, skicc

1. A Velencei Biennále

Velence városában rendezett Velencei Biennále sokoldalú művészeti fesztivál, a világ egyik legelismertebb, legrangosabb kulturális eseménye. Hetven ország alkotói vesznek részt a művészeti, politikai és társadalmi seregszemlén, melyet 1895-ben az akkori modern képzőművészet elismertetése céljával rendeztek meg első alkalommal. 1895-ben indult képzőművészeti szekciójához később a zene, a tánc, a színház, a film és az építészet is társult. A Biennále Alapítványa szervezi a Velencei Nemzetközi Művészeti Kiállítást, a Velencei Építészeti Biennálét és a Velencei Nemzetközi Filmfesztivált. Fontos szerepe van a modern kortárs művészeti irányzatok megismertetésében,

bemutatásában. Az olasz és a nemzetközi művészeti élet kétévenkénti megrendezett seregszemléje ez. A 19. század végi világkiállítási modell öröksége ez a nemzetekenként történő meghívás, ennek rendszere a képzőművészeti és az építészeti biennálékon érvényesül ma is. A kiállítóhelyek egy része a Giardini Pubblici közparkban található nemzeti pavilonok, az Arsenale egykori hajóépítő csarnokai és az egykori Olasz Pavilon, a Palazzo delle Esposizioni. A város legkülönbözőbb helyszínein számos társesemény és a Giardiniban önálló pavilonnal nem rendelkező nemzetek kiállításai teszik teljesebbé a körképet.

2. A velencei magyar pavilon története

Az 1895-ben elindított Velencei Nemzetközi Képzőművészeti Kiállításon Magyarország a kezdetektől fogva részt vett, de önálló kiállítási épülete, saját pavilonja 1909-ig nem volt. Az első években a sikeres magyar szereplés hatására, elismerésként Velence felajánlott egy ingyenes telket Magyarország számára a Giardiniben, a biennále területén, egy önálló műcsarnok létesítésére. Az épület megtervezésére Maróti Gézát, a magyarországi szecesszió sokoldalú művészet kérték fel, aki egy személyben volt építész, szobrász, festőművész, iparművész, belsőépítész. Munkáiban a korszak összművészeti tendenciáinak teljességét próbálta sajátos formában visszaadni. Hazánk állandó velencei Műcsarnokának különlegességét nem csupán állandósága, gazdag szecessziós díszítése, a Giardiniben elfoglalt előkelő helye, mérete, hanem megépítésének dátuma is adja. Magyarország 1909-ben másodikként emelhetett saját nemzeti kiállítóházat a Velencei Biennálén a Belga Pavilon után. Míg az olasz sajtó dicsérte az architektúra és a díszítési részletek nemzeti jellegét, ötletes, egyéni motívumait, addig a magyarországi fogadtatás már nem volt ilyen szabatos, hivalkodónak, rossz terembeosztásúnak titulálták az épülete, de a szakma elismerte. A Magyar Pavilon építéstörténete három nagyobb korszakra osztható. A kezdetet a Maróti által tervezett épület jelenti, amely 1909-1958 között működött. Az épület és belső terei Maróti nevéhez fűződnek, az épületdíszeket a Gödöllői Művésztelep művészeti - a mozaikokat Körösfői - Kriesch Aladár, az üveglablakokat pedig Nagy Sándor készítették. A tető mázas cserepei, valamint a bejárat lábazati kerámiái a Zsolnay-gyárból érkeztek Velencébe. A pavilon egyediségét az 1900-as évek elején egyrészt gazdag díszítése, másrészt a korban kurióznak számító építéstechnikai megoldása, felülvilágításos kialakítása jelentette. Az első világháború éveiben a pavilon állapota erősen leromlott. 1913-1922 között nem lehetett rendeltetésének megfelelően használni. 1922-től újra használatba vették az épületet, de a további tíz évben a pavilon állaga tovább romlott, a magastető megrongálódott. A 30-as évek közepén tervek születtek a csarnok átépítésére. Az átépítésből 1938-39-ben csak az állagjavító munkálatok valósultak meg és a második világháború kitörése a felújításokat a 40-es évek második felére tolt ki. 1948-ban egy szélvihar megrongálta az épületet és ezzel egy hosszadalmas huzavona kezdődött az építmény sorosáról. Velence polgármestere bezáratta, majd elbontással fenyegetett, miközben itthon nem tettek

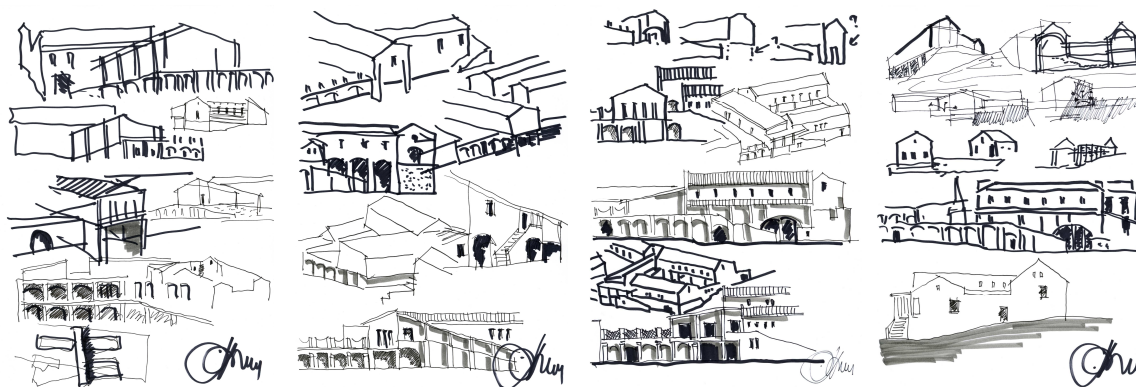
semmilyen lépéseket az épület felújítása érdekében. Az 50-es években készültek tervek az átépítésre, de ehhez az olasz fél nem járult hozzá. A Magyar Pavilon történetének második szakasza az 1958-1994 közötti időszakra esik, amikor az épület a Benkhard Ágost által átalakított formában működött. A második világháború után romossá vált épület helyreállítására az 1950-es évek végén került sor. Benkhard Ágoston tervei alapján 1957-ben megkezdték a pavilon átalakítását, mely 1958-ra fejeződött be. Ekkor az eredeti épület megjelenését-díszítését a korabeli „letisztultabb” elvárásoknak megfelelően modernizálni szerették volna. Az átépítés során a Maróti-architektúrát teljes mértékben eltüntették, a fő- és oldalhomlokzatokat körbefalazták, a magas tetőt lebontották, az épület egyes díszítőrészeit leverték, a bejárat ornamenseit levakolták, a kiállítótereket pedig teljesen átalakították: egyszerű, lapos tetős, belső udvaros kubussá vált az épület. A régi szecessziós jelleget, motívumokat az épületből eltüntették és ezzel a kor szellemének jobban megfelelő, korszerűbb tereket illetve hangulatot alakítottak ki. Az épület harmadik korszaka az eredeti architektúra legteljesebb hűséggel történő visszaállításával vette kezdetét, az 1980-as évek végére ismét felmerült az épület felújításának szükségessége. A rekonstrukció 1994-ben Csete György építész tervei alapján valósult meg. A falkutatási munkálatok 1992- 2000 között Lövei Pál és Sümegi György művészettörténészek vezetésével zajlottak. A helyreállítás következtében sor került a megmaradt szecessziós díszítések feltárására, restaurálására, az 1950-es évekbeli körbefalazás elbontására, s a tetőszerkezet újraemelésére. 1993-ra megerősítették az épület szerkezetét, 1995-re pedig elkészült a főhomlokzat teljes rekonstrukciója, a két nagyméretű Kőrösfői Kriesch Aladár tervezte mozaik restaurálásával együtt. 2000-ben befejeződött a tetőszerkezet korszerűsítése, és időközben „különös fontosságú ingatlaná” nyilvánították az épületet. Velencében a Magyar Pavilon 2000 óta ismét eredeti szecessziós külső formájában, de a kor elvárásainak megfelelő modern kialakítású kiállítóterekkel ad évről-évre otthont a kortárs magyar képzőművészetnek és építészetnek.

3. A 12. Velencei Nemzetközi Építészeti Biennálé magyar pavilonja

A 2010. évi Velencei Építészeti Biennálé Magyar Pavilonjának kiállítására és annak kurátori megbízatására kiírt pályázat nyertese Wesselényi-Garay Andor PhD és Ferencz Marcell DLA BorderLINE című pályaműve lett. A BorderLINE koncepciója „..... A Magyar Pavilonban megjelenő kiállítás célja, hogy visszavezesse a látogatót az építészet és az emberi létezés alapélményéhez, a vonalhoz. A címben szereplő borderline kifejezés – éppúgy vonatkozik a határosság földrajzi érzetére, mint ahogy vonatkozik az építészeti technikák felhasadására, vagy mint ahogy vonatkozik a vonal és a tér, a rajz és az építészet születésére, az itt és az ott problémájára” [1]

4. Összefoglaló

„A különféle épületek megtervezéséhez, felépítéséhez, elkészítéséhez a rajzok egész sorára van szükség. Minél összetettebb egy – egy épület vagy épületrész, annál több rajzra van szükség az elkészítéséhez. Ezért az építésznek biztos kézzel kell rajzolnia, és ugyanakkor tudnia kell mások rajzát olvasni. Egyszóval ismernie kell a rajzi nyelv betűit, szövegalakítását, nyelvtanát.” [2]

1. kép. Építészeti skicc (rajz: Horváth Magdolna) [3]

5. Irodalmi hivatkozás

[1] WESSELÉNYI-G. A., FERENCZ M., *BorderLINE Architecture 2010*, Pályázati nyilatkozat, Műcsarnok, Budapest

[2] HORVÁTH M., *Borderline Architecture / 12th Internacional Architecture Exhibition La Biennale di Venezia 2010 Hungarian Pavilion*, Műcsarnok, Budapest, 2010. pp 206.

[3] HORVÁTH M., *Borderline Architecture / 12th Internacional Architecture Exhibition La Biennale di Venezia 2010 Hungarian Pavilion*, Műcsarnok, Budapest, 2010. pp 206.

Irodalom

[1] FRITZ P., KICSINY P., *Navigációs kísérlet*, 51. Velencei Biennálé, Biennale Iroda, biennale2005.hu, 2005.

[2] BÓDI K., *A Velencei Biennálé Magyar Pavilionja*, <http://artportal.hu>, 2010.

[3] HORVÁTH M., *Borderline Architecture / 12th Internacional Architecture Exhibition La Biennale di Venezia 2010 Hungarian Pavilion*, Műcsarnok, Budapest, 2010. pp 206.

HORVÁTH Magdolna, okl. építész, okl. építőmérnök, egyetemi tanársegéd, DLA hallgató
magdolna.horvath@gmail.com, horvathm@pmmik.pte.hu

KÓSA Balázs, okl. építész, DLA hallgató
kosa.balazs.84@gmail.com

TURI Tamás, okl. építőmérnök, PhD hallgató
turi.tamas.tuki@gmail.com

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kar Breuer Marcell Doktori Iskola
7624, Magyarország, Pécs, Boszorkány u. 2. Telefon: +36 (72) 503 650